

BIVEM

پیش به سوی چند زبانی حفظ چندزبانی

علم برای زندگی
حقایق - مطالعات - اطلاعات
برای والدین و فعالان حوزه ی آموزش و پرورش

7

شماره 7 - پیش به سوی چند زبانی
حفظ چندزبانی

نویسندگان

H. Olfert, K. F. Cantone, L. Di Venanzio, E. Gürsoy,
N. Topaj, N. Gagarina • 2025

شما می توانید به دیگر بروشورهای این مجموعه به همراه اطلاعات
و توصیه های تخصصی بیشتر از آدرس زیر دسترسی بیابید:
bivem.leibniz-zas.de/flyer

بروشورهای ما به چندین زبان ترجمه شده اند.

BIVEM

پژوهش، نگارش و نشر از

BIVEM – Berliner Interdisziplinärer Verbund
für Mehrsprachigkeit

c/o Leibniz-Zentrum Allgemeine Sprachwissenschaft
Schützenstraße 18 | 10117 Berlin

برای مشاوره به نشانی زیر مراجعه کنید:
bivem.leibniz-zas.de/beratung

تماس و امکان سفارش بروشور
bivem.leibniz-zas.de/flyer

DIESE PUBLIKATION WURDE UNTERSTÜTZT VON

Offen im Denken

GEFÖRDERT VON

PERSISCHE VERSION IN ZUSAMMENARBEIT MIT

Leibniz-Zentrum
Allgemeine Sprachwissenschaft

Iranische Kulturvertretung
in Deutschland

نکات مهم برای والدین

- برای آنکه فرزندان چندزبانه رشد کرده و چندزبانه بماند، باید این زبان‌ها را در موقعیت‌های گوناگون بشنود و به کار برد؛ برای نمونه سر سفره غذا، هنگام خرید، در زمان کتاب‌خوانی یا هنگام بازی. این امر از همان سال‌های نخستین کودکی اهمیت دارد و پایه‌ای محکم برای چندزبانی ایجاد می‌کند.
- اعضای دیگر خانواده را نیز در این روند سهیم کنید. همه می‌توانند به این کمک کنند که فرزندان چندزبانه بزرگ شود و چندزبانه بماند.
- با فرزند خود درباره همه زبان‌ها و گویش‌های والدین و اهمیت تک تک این زبان‌ها گفت‌وگو کنید.
- به دنبال نهادهای آموزشی ای باشید که از حفظ چندزبانی حمایت می‌کنند و به گوناگونی زبان‌ها و گویش‌ها توجه دارند.
- در مدرسه فرزندان به‌طور فعال درباره امکان آموزش زبان‌های والدین یا به اصطلاح زبان‌های میراثی تحقیق و پرس‌وجو کنید. با دیگر والدین گفت‌وگو کنید و تجربیات خود را به اشتراک بگذارید. انجمن‌ها یا شرکت‌های خدماتی دیجیتالی نیز می‌توانند کلاس‌های آموزشی ارائه دهند.
- به فرزند خود نشان دهید که راه‌های بسیاری برای استفاده از همه زبان‌های والدین وجود دارد. در این مسیر علایق فرزندان را مدنظر قرار دهید.
- در صورت نیاز از خدمات مشاوره‌ای و حمایتی از طرف دولت یا نهادهای مرتبط بهره بگیرید.

کتابنامه

Katja Cantone et al.: »Spracherhalt und Mehrsprachigkeit: Eine Einführung«, Narr Francke Attempto, 2024

Cemal Yıldız, Nathalie Topaj et al. (eds.): »Die Zukunft der Mehrsprachigkeit im deutschen Bildungssystem: Russisch und Türkisch im Fokus«, Peter Lang, 2017

برای دریافت کتابها و مواد آموزشی بیشتر به این نشانی مراجعه کنید:

bivem.leibniz-zas.de

انتقال زبان خود به فرزندان

بسیاری از والدین آرزو دارند که فرزندشان چندزبانه بزرگ شود. آنها از سنین بسیار پایین به این موضوع فکر می‌کنند که این کار چگونه به بهترین شکل ممکن انجام شود. در این میان، برخی والدین نگران هستند که اگر با فرزند خود به یک زبان دیگر یا به چند زبان صحبت کنند، فرزندشان زبان آلمانی را کندتر یا با کیفیت پایین‌تری فرا بگیرد. پژوهش‌های بسیاری در سراسر جهان نشان می‌دهند که این نگرانی بی‌اساس است.

چندزبانگی هدیه‌ای ارزشمند است که می‌توان از همان آغاز به کودک داد. برای آنکه یک کودک بتواند چندزبانه شود، لازم است که به‌طور منظم به این زبان‌ها ارتباط داشته باشد. والدین مجبور نیستند که میان زبان آلمانی و دیگر زبان‌ها یکی را انتخاب کنند.

کودکان چگونه می‌توانند زبان‌هایی را که در سنین پایین آموخته‌اند، در آینده از یاد نبرند؟ چگونه می‌توانند نه تنها چندزبانه بزرگ شوند، بلکه به مرور زمان چندزبانه هم بمانند؟

پژوهش‌ها نشان می‌دهند: کودکان پس از ورود به مهدکودک یا مدرسه، در خانه زبان‌های والدین را بسیار کمتر از زبان آلمانی صحبت می‌کنند. برای تقویت و تداوم بخشیدن به چندزبانگی در این مراحل رشد نیز، راه‌های فراوانی وجود دارد. این امر نیازمند همکاری والدین، مهدکودک، مدرسه و همه ما به‌عنوان اعضاء یک جامعه است.

حفظ چندزبانگی

برای حفظ چندزبانگی کودک و تقویت زبان‌های دیگر در کنار زبان آلمانی، می‌توان از منابع گوناگونی بهره گرفت. بسته به سن کودک، امکانات متفاوتی وجود دارد.

برای کودکان خردسال می‌توان به‌عنوان مثال:

◀ با خانواده‌های چندزبانه ارتباط برقرار کرد و گروه‌های بازی در زبان‌های والدین تشکیل داد،

◀ به‌طور منظم با اعضای خانواده در تماس بود (برای نمونه از طریق تماس‌های ویدئویی)،

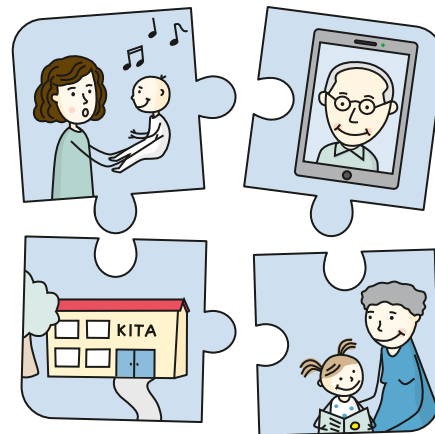
◀ همراه با کودکان کتاب خواند، سرود خواند و قصه تعریف کرد^[1].

اگر در نزدیکی محل سکونت شما امکانات زیر وجود داشته باشد، می‌توان:

◀ از یک مهدکودک دوزبانه استفاده کرد، یا

◀ مهدکودکی را انتخاب کرد که چندزبانگی را ترویج می‌دهد. در چنین مهدکودک‌هایی زبان‌های والدین کودکان در زندگی روزمره مورد توجه قرار می‌گیرند و ارزشمند شمرده می‌شوند.

به این ترتیب، کودکان با این تجربه بزرگ می‌شوند که می‌توانند از تمام زبان‌های خود استفاده کنند—در موقعیت‌های مختلف، در فعالیت‌های اوقات فراغت و برای ایجاد ارتباط با دیگران.

[1] S. Czupka, N. Topaj, N. Gagarina (2021). »[...] Study on the Lexicon Development of Russian and Turkish Heritage Speakers in Germany«. Languages 6(1), 27.

تقویت چندزبانگی

در مورد کودکان بزرگ‌تر و نوجوانان، می‌توان چندزبانگی را از طریق آموزش حفظ و تقویت کرد.

آموزش زبان‌های والدین در مدارس به شیوه‌های متفاوتی سازمان‌دهی می‌شود. از دوره ابتدایی، در برخی ایالت‌ها این امکان وجود دارد که در «کلاس‌های آموزشی زبان میراثی» (که به آن آموزش زبان اول یا آموزش تکمیلی زبان مادری نیز گفته می‌شود) شرکت کرد.

از دوره متوسطه نیز برای برخی زبان‌ها این امکان فراهم است که:

◀ در کلاس‌های آموزش زبان خارجی شرکت کرد، یا

◀ از برنامه‌های درسی دوزبانه بهره گرفت.

تجربه‌های برآمده از درس و مدرسه را می‌توان در چهارچوب خانه و خانواده، بسته به علایق کودک، مثلاً از طریق موسیقی، رسانه‌های صوتی و تصویری، ادبیات یا بازی‌های کامپیوتری به زبان‌های والدین، عمیق‌تر کرد.

کودکان همچنین می‌توانند مهارت‌های زبانی خود را در خارج از مدرسه حفظ و به‌طور مداوم تقویت کنند. به ویژه در شهرهای بزرگ، مدارس فوق برنامه در آخر هفته‌ها، انجمن‌های اولیا و مربیان و انجمن‌های فرهنگی ای وجود دارند که از چندزبانگی به اشکال مختلف حمایت می‌کنند. در چنین اماکن و فضاهایی، کودکان نه تنها می‌توانند زبان والدین را یاد بگیرند، بلکه می‌توانند فعالیت‌های فرهنگی، خلاقانه یا ورزشی را به این زبان‌ها تجربه کنند.